

עיקרי הנתונים

מדד העוני האלטרנטיבי הרב ממדי לשנת 2015, משקף חיות בעוני בישראל
 2,624,000 נפשות חיות בעוני בישראל (31.9%), מתוכם 1,626,000 בגירים (30.2%) ו-998,000 ילדים (35.2%).

עלות העוני בישראל והתשואה על צמצומו (SROI): מחקר ייחודי שערך ארגון לתת באמצעות מכון ERI, מצא כי ההפסד הנגרם לתל"ג בשל תופעת העוני עומד על

48 מיליארד שקלים בשנה. המחקר מוכיח כי אם ייושמו המלצות הועדה למלחמה בעוני, ויושקעו 7.6 מיליארד שקלים בשנה במשך עשור, שיעורי העוני בישראל יצטמצמו עד למוצק במדינות ה-OECD והתועלת הכלכלית הצפויה תסתכם בכ-132 מיליארד שקלים, כלומר, רווח של 64 מיליארד שקלים ותשואה של 93% על ההשקעה.

998,000 ילדים (35.2%) + **1,626,000 בגירים (30.2%)**

2,624,000

נפשות חיות בעוני בישראל (31.9%)

(מדד העוני הרב ממדי, 2015)

ילדים וקשישים

62% מההורים נתמכי הסיוע נאלצו לוותר על תרופות או טיפול רפואי עבור ילדיהם באופן קבוע (12% או לעיתים (50%).

ל-**27%** מהילדים הנתמכים קרה שהם חשו רעב במהלך השנה האחרונה. 14% התמודדו עם מצב בו לא אכלו יום שלם כי הוריהם לא יכלו להשיג מזון עברם.

14% מהילדים הנתמכים התנסו בשנה האחרונה בקיבוץ נדבות, איסוף אוכל מפחי אשפה וגניבת אוכל.

ל-**24%** מהילדים הנתמכים קרה שהלכו לביה"ס ללא כריך או מזון אחר. 4% העידו כי מצב זה מתרחש באופן קבוע.

כ-**58%** מהילדים הנתמכים ניזונים בעיקר מפחמימות (31%) ולחם וממרח (28%).

15% מההורים הנתמכים העידו כי ילדיהם נאלצו לעבוד במהלך שנת הלימודים בשל הכרח כלכלי ו-9.5% דווחו כי אחד או יותר מילדיהם נאלצו לעבור לפנימייה.

37% מהילדים הנתמכים דלגו על ארוחות או צמצמו אותן בשל המצוקה הכלכלית

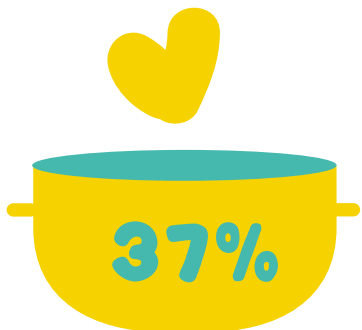
96% מהקשישים העידו כי קצבת הזקנה לא מאפשרת להם למלא את צרכיהם הבסיסיים ולחיות בכבוד.

90% מהקשישים הנתמכים אינם מסוגלים לעמוד בתשלומים עבור סיעוד או עזרה בבית להם הם זקוקים.

52% מהקשישים הנתמכים לא מסוגלים לשלם עבור תרופות ושירותים רפואיים.

43% מהקשישים הנתמכים סובלים ממחסור בארוחות מזינות כי אין ביכולתם לשלם עבור המצרכים הנדרשים.

61% מהקשישים הנתמכים חיים לבד, 24% סובלים מבדידות ואינם יכולים לקחת חלק בפעילויות חברתיות.

89%
מהנתמכים נאלצו לוותר על קניית תרופות בשל המצוקה הכלכלית

44% מהנתמכים מעידים כי חשוב להם לשפר את השכלתם במידה רבה, ירידה בשיעור של 12% בהשוואה לשנה שעברה (50%).

66% מהנתמכי הסיוע ציינו כי הסיבות המונעות מהם להשיג רמת השכלה גבוהה יותר, הן בעיקר גובה שכר הלימוד והטיפול בילדים. 73% ציינו כי מכשולים אלה הופכים זאת לבלתי אפשרי עבורם.

80% מהנתמכי הסיוע אינם בעלי תעודת בגרות (בהשוואה ל-33% באוכלוסייה הכללית), 41% לא השלימו את לימודיהם בבית הספר התיכון (בהשוואה ל-10%) ורק 4% בעלי השכלה גבוהה (בהשוואה ל-32%).

57% מההורים הנתמכים אינם יכולים להעניק לילדיהם חוגים ושיעורים פרטיים בשל המצב הכלכלי, כ-44% נוספים העידו שאינם יכולים לרכוש עבורם ספרים וציוד לימודי בסיסי לבית הספר.

65% מהנתמכי הסיוע בעלי ביטוח בריאות בסיסי של קופת חולים (בהשוואה ל-17% בציבור הרחב) ו-80% כלל אינם מסוגלים לרכוש ביטוח בריאות משלים (עליה בשיעור של 14% ביחס לשנה שעברה).

53% מהנתמכים הרגישו השנה צורך בתמיכה נפשית אך ויתרו כיוון שלא היו יכולים לשלם עבורה.

89% מהנתמכים ויתרו השנה על קניית תרופות באופן קבוע (40%) או לעיתים (49%) בשל המצוקה הכלכלית (לעומת 21% בקרב הציבור הרחב).

89% מהנתמכים ויתרו השנה על טיפולי שיניים באופן קבוע (40%) או לעיתים (49%) בשל המצוקה הכלכלית (לעומת 37% בקרב הציבור הרחב).

62% מהנתמכי הסיוע סובלים מבעיות בריאותיות רבות בהשוואה ל-45% באוכלוסייה הכללית. 25% סובלים מיתר לחץ דם בהשוואה ל-13% בציבור הרחב, 24% סובלים מכולסטרול גבוה בהשוואה ל-17% ו-23% מסוכרת בהשוואה ל-12%.

השכלה

בריאות

דיור

78% מהנתמכי הסיוע נאלצו לוותר על תיקון ליקויים בדירתם לאורך זמן מסיבות כלכליות, זאת בהשוואה ל 37% באוכלוסייה הכללית.

41% מהנתמכים מעידים כי הם סובלים מזבל ולכלוך בסביבת המגורים. 42% מדווחים על רעש ו-36% על תחזוקת בתים רעועה. בנוסף לכך, מתמודדים הנתמכים עם תופעות קשות של שימוש וסחר בסמים, אלימות פיזית ועבירות מיניות.

53% מהנתמכים חיים ללא מזגן תקין או שאינם מרשים לעצמם להפעיל אותו. ל-41% אין תנור או מזגן לחימום הבית או שאינם יכולים לעשות בהם שימוש בשל המצוקה הכלכלית.

19% מהנתמכי הסיוע גרים בדירה שבה לא יותר מחדר שינה אחד.

58% מהנתמכי הסיוע עברו בשנה האחרונה תהליך של הוצאה לפועל, תביעות משפטיות או פינוי מדירה.

54% מהנתמכי הסיוע נותקו בשנה האחרונה ממים או מחשמל כי לא הצליחו לשלם עבורם.

41% מהנתמכי הסיוע העידו כי אינם עומדים בתשלומי החשבונות, בהשוואה ל 5% בלבד באוכלוסייה הכללית.

21% מהנתמכים חוששים כי קיים סיכוי גבוה שייאלצו לפנות את ביתם בשל אי יכולת לעמוד בתשלומי שכ"ד או משכנתא. 25% סבורים כי במקרה כזה לא תהיה להם ברירה אלא לעבור לגור ברחוב או בבית מחסה.

ל-**9%** מהנתמכים אין קורת גג או שהם מתגוררים בקביעות בבית מחסה.

58%
מהנתמכי הסיוע עברו בשנה האחרונה תהליך של הוצאה לפועל, תביעות משפטיות או פינוי מדירה בגין אי עמידה בתשלומים

90%
מהנתמכים סבלו בשנה האחרונה ממחסור במזון או ממגוון דל מבחינה תזונתית

ביטחון תזונתי

90% מהנתמכים סבלו בשנה האחרונה ממחסור במזון או ממגוון דל מבחינה תזונתית, 55% סבלו מהבעיה לעיתים קרובות או רוב הזמן, זאת בהשוואה ל 11.6% בלבד מהציבור הרחב.

59% מנתמכי הסיוע נאלצו לצמצם או לדלג על ארוחות במהלך השנה האחרונה, כי לא היה להם מספיק כסף לקנות אוכל. 39% מעידים שהדבר קורה כמעט כל חודש.

23% מהנתמכים דווחו שקרה שלא אכלו יום שלם כי לא היה להם מספיק כסף לקנות אוכל, 37% העידו שחשו רעב ו-29% ירדו במשקל עקב המצוקה הכלכלית.

תעסוקה

47% מנתמכי הסיוע עובדים אולם חיים בעוני. 46% עובדים במשרות חלקיות ו-71% מרוויחים שכר של עד 4,000 ש"ח לחודש.

64% מנתמכי הסיוע שעובדים אינם מקבלים זכויות בסיסיות במקום עבודתם (32%) או שמקבלים רק את חלקן (32%).

32% מהנתמכים חשים חוסר ביטחון תעסוקתי ומציינים כי קיים סיכוי גבוה שיאבדו את עבודתם הנוכחית. למעלה ממחציתם (53%) סבורים, כי במקרה זה לא יצליחו למצוא עבודה חדשה.

12% מהנתמכים נאלצו במהלך השנה האחרונה לחפש מזון בפחים, לקבץ נדבות או לאכול שאריות מזון שנזרקו. עליה בשיעור 16% ביחס לשנה שעברה.

33% מההוצאה החודשית של נתמכי הסיוע מוקדשת למזון ועומדת על 1,852 ש"ח (ממוצע נפשות למשק בית הוא 4.8). קיים פער של כ-1,000 ש"ח לעומת ההוצאה הנדרשת עבור מזון למשפחה בת חמש נפשות שעומדת על כ-3,000-2,900 ש"ח.

78% ממנהלי העמותות העידו כי במהלך 2015 חל גידול בדרישת נזקקים למזון. 57% מהנתמכים נעזרו לפחות מספר פעמים בחודש בארגון המספק להם מזון.

44% מנתמכי הסיוע בגיל העבודה אינם עובדים (עליה בשיעור של כ-5% מהשנה הקודמת). כ-65% מתוכם, נמצאים מחוץ למעגל התעסוקה כבר יותר משלוש שנים כאשר הסיבה המרכזית לכך הינה מגבלות בריאות (47%).

68% מנתמכי הסיוע מעוניינים לשפר את מצבם התעסוקתי במידה רבה.

יוקר המחיה

18% מנתמכי הסיוע תכננו לשים קץ לחייהם או לפגוע בעצמם בגין מצבם הכלכלי - עליה בשיעור 28.5% ביחס לשנה שעברה (14%).

39% מנתמכי הסיוע מדווחים כי מצבם הכלכלי הורע לעומת השנה שעברה - עלייה של פי שניים (19.6%).

59% מנתמכי הסיוע לא חיו בעוני בילדותם ומצבם הורע בבגרותם. 41% השתייכו למעמד הביניים טרם התדרדרו לעוני.

48% מהציבור הרחב חוששים שהם ומשפחתם יתדרדרו למצב של מצוקה כלכלית בשנה הקרובה - עליה חדה בשיעור של כ-41% ביחס לשנה שעברה (34%).

77%
מנתמכי הסיוע הם בעלי חוב כספי כלפי גורם כלשהו

85% מנתמכי הסיוע לא יוכלו להתמודד עם הוצאה לא צפויה העולה על מאות שקלים בלבד. 50% מתוכם, לא יוכלו להתמודד עם הוצאה לא צפויה של לא יותר מכמה עשרות שקלים בודדים.

77% מנתמכי הסיוע הם בעלי חוב כספי כלפי גורם כלשהו (לעומת 42% בציבור הרחב). 48% העידו כי מפגרים בתשלומי החוב (לעומת 17%).

82% מנתמכי הסיוע העידו כי אינם יוצאים לבילוי מחוץ לבית בשל המצוקה הכלכלית, לעומת 27% באוכלוסייה הכללית.

האחריות לטיפול בעוני

80% מהציבור בישראל תומכים במהלך להורדת המע"מ על מוצרי מזון, עלייה בשיעור של כ-10% ביחס לשנה שעברה.

25% מהציבור סבורים כי יש להעביר את התמלוגים ממשאבי הגז הטבעי לתקציב המדינה באופן כללי. אחוז דומה ציינו כי יש להעבירם לתקציבי הרווחה (24%) והחינוך (21%).

77% ממנהלי העמותות ציינו, כי 80% או יותר מהנתמכים הופנו על ידי עובדים סוציאליים במחלקת הרווחה. 71% מהעמותות דווחו כי אינן מקבלות תמיכה מהרווחה בגין הטיפול בנזקקים.

62.5% מהציבור תופסים את בעיית העוני והפערים החברתיים כבעיה הדחופה ביותר לטיפול, 49% את הביטחון ו-30.5% את הקיטוב, האלימות והגזענות בחברה הישראלית.

70% מהציבור רואים בממשלה גורם האחראי לצמצום העוני, אולם 67% סבורים שהטיפול בבעיית העוני נמצא במקום נמוך או כלל אינו נמצא בסדר העדיפויות הלאומי.

83% מהציבור סבורים שמדיניות הממשלה הנוכחית לא תביא לצמצום שיעורי העוני וכחחצית המשיבים כלל אינם מאמינים שמי מבעלי התפקידים שנבדקו יטפל בבעיית העוני (ראש הממשלה, שר האוצר ושר הרווחה).

62.5%

מהציבור תופסים את בעיית העוני והפערים החברתיים כבעיה הדחופה ביותר לטיפול

